
POLITICAS E INICIATIVAS EN PRL, GALICIA

XI ENCUENTRO RIESGO Y TRABAJO. FUNDACION MAPFRE

Edificio Universidad Salamanca
Salamanca, 18 de octubre de 2011

Instituto Galego
de Seguridade e
Saúde Laboral



XUNTA
DE GALICIA

PLAN ESTRATÉGICO DE PRL EN GALICIA 2011-2014



Instituto Galego
de Seguridade e
Saúde Laboral



Estrategia PRL

Galicia 2011-2014

- Es fruto del proceso de Dialogo **Social iniciado en el 2010** en el que participan la Xunta **de Galicia**, la **CEG** y dos de los sindicatos más representativos en el ámbito autonómico (**UGT-Galicia** y el **S.N de CCOO de Galicia**). Se firma en junio de 2010.
- El **documento base** para la negociación en el proceso de concertación social se encargó al **ISSGA**, junto con **dos informes**: de ejecución del **Plan anterior** y del desarrollo y actuaciones del **ISSGA**.
- Es la segunda **estrategia** de PRL en Galicia, y por lo tanto da **continuidad** a la Estrategia 2006-2010.
- **Al ISSGA**, como el órgano técnico en materia de PRL, le corresponde la ejecución **de la mayoría de las acciones** de la Estrategia que pasarán a desarrollarse mediante los Planes anuales de actividades, que aprueba la Comisión de Gobierno del ISSGA, donde también tiene presencia el **tercero sindicato más representativo en Galicia (CIG)**.

ANTECEDENTES

- **Ley 31/1995**, de 8 de noviembre, de PRL, sus reformas posteriores **y el desarrollo reglamentario**.
- Un eje referencial debe ser la EESST **2007-2012**, consensuada y por tanto es el **marco común y compartido** de las acciones que deben desarrollar el Gobierno de España, las CC.AA y los interlocutores sociales.
- Otra referencia ineludible debe ser el análisis de la ejecución **del actual Plan estratégico de PRL de Galicia 2006-2010** porque mostrará:
 - los **puntos** en los que, a pesar de haber formulado propuestas de avance, **no se consiguieron los propósitos previstos**
 - la determinación de las **causas del no cumplimiento** de las acciones enunciadas
- Pero el **criterio fundamental** es el punto de partida de la mencionada trayectoria, es decir, **el conocimiento y el diagnóstico de la situación actual, y el planteamiento de los objetivos que se persiguen**, como orientación del rumbo a seguir.

DIAGNÓSTICO

Galicia

Diagnóstico previo en 6 apartados:

1. La situación **sociolaboral**
2. La estructura **productiva**
3. La organización del **sistema preventivo**
4. La **siniestralidad** en Galicia
5. La **exposición y la naturaleza** de los riesgos
6. Los aspectos **positivos**

DIAGNÓSTICO

Galicia

- Para el diseño de la nueva hoja de ruta a medio plazo de la prevención en Galicia, el **criterio fundamental** es **el conocimiento de la situación** :
 - **EVOLUCIÓN DE LA POBLACIÓN AFILIADA** (mujeres, rango de edad), **PARO REGISTRADO**, **POBLACIÓN OCUPADA** (por sector económico), etc..
 - **EVOLUCIÓN DE LA SINIESTRALIDAD LABORAL EN GALICIA 2000-2009.** (A de T, sectores, gravedad, y otras variables, índice de incidencia). - **9,34%** en número de AT y un - **23,04%** en Índice de Incidencia en todos los sectores productivos.
 - **EVOLUCIÓN DE LAS ENFERMEDADES PROFESIONALES EN GALICIA 2000-2009.**

CONCLUSIONES DEL DIAGNÓSTICO

Respecto de la estructura productiva

2.1. General:

- ☑ **Predominio de pymes, microempresas y de las personas trabajadoras autónomas en determinados sectores:**
 - **Necesidad de apoyo** para una eficaz organización y gestión preventiva;
 - **Escasez de medios** económicos y humanos para asumir e **internalizar** la prevención;
 - **Falta de formación y cualificación;**
 - Utilización generalizada de **servicios de prevención ajenos** como modalidad preventiva única;
 - Ausencia o **escasez de representatividad** de las personas trabajadoras y, por tanto, de información y participación; dificultades para que asuman el rol de delegada o delegado de prevención;
 - **Atomización** que dificulta el asesoramiento y el control por la Administración.

CONCLUSIONES DEL DIAGNÓSTICO

Respecto de la organización del sistema preventivo

1. **Ámbito privado:**

- ☑ **Control insuficiente** sobre los servicios de prevención y entidades de formación.
- ☑ **Criterios de calidad consensuados sólo en algunos sectores: naval, metal.**
- ☑ **Documentalización de la prevención:** evaluación de riesgos y planificación preventiva existentes, **pero sin seguimiento.**
- ☑ Integración y cultura preventiva mejorables; **elevada externalización.**
- ☑ Falta de mecanismos **de comunicación y participación de las personas trabajadoras.**
- ☑ **Formación insuficiente y/o inespecífica** de muchas de las personas trabajadoras y mandos en la mayoría de los sectores.

2. **Ámbito público:**

- ☑ **Escasa implantación** de la cultura preventiva y falta de integración: mismos problemas que en el ámbito privado.
- ☑ **Falta de coordinación entre administraciones:** laboral, **sanitaria, industrial y educativa:**
 - ❑ Falta de conexión **en la planificación** de las actuaciones institucionales relacionadas con la prevención.
 - ❑ Ausencia de planes **de investigación** aplicada sobre seguridad y salud laboral.
 - ❑ Falta de conexión entre los **sistemas de información** de las distintas administraciones.
 - ❑ Insuficiente implicación del **sistema educativo** y de formación en prevención.
 - ❑ Articulación y coordinación **de recursos** inexistentes: se incluyen también aquí las actividades de los agentes sociales.

Enfermedades profesionales:

- ☑ Necesidad de mejora del conocimiento de la incidencia de las EP.
- ☑ Sin articular debidamente los mecanismos eficientes para el desarrollo del art. 5 del Rd 1299/2006.
- ☑ Elevada prevalencia de las enfermedades osteomusculares.
- ☑ Incremento significativo de algunas, como la silicosis.
- ☑ Vigilancia de la salud postocupacional no sistematizada.

CONCLUSIONES DEL DIAGNÓSTICO

Respecto a la exposición y a la naturaleza de los riesgos

- ☑ **Nuevos riesgos** poco conocidos asociados a nuevos **procesos y/o productos**.
- ☑ **Insuficiente sensibilidad** y conocimiento de los riesgos de los productos **CMR**.
- ☑ Aumento en el **peso del sector servicios** y su menor progresión en materia de prevención de riesgos está generando un incremento en la importancia de los factores ergonómicos (**trastornos musculoesqueléticos**) y de los **riesgos psicosociales**.
- ☑ Desconocimiento de los **riesgos derivados de factores cruzados** (organización + lugares de trabajo, exposición combinada a agentes físicos y químicos, etc.)
- ☑ **Aumento** de los accidentes por **infartos**, derrames, y otras causas no traumáticas.

CONCLUSIONES DEL DIAGNÓSTICO

Aspectos positivos

- ☑ Tendencia al **descenso de la siniestralidad**.
 - ☑ **Disminución** importante del peso de la población **menor de 24 años** en la siniestralidad.
 - ☑ Cumplimiento de un **85% de las acciones del anterior Plan Estratégico**; este porcentaje aumenta en los aspectos técnico-preventivos a un 96%.
 - ☑ **Creación del ISSGA** como órgano aglutinador de acciones de asesoramiento, investigación y apoyo.
 - ☑ **Aumento general de la conciencia preventiva**, tanto entre el empresariado y las personas trabajadoras como en la sociedad en general.
 - ☑ **Mejora de la gestión preventiva, impulsada por las reformas normativas** y por los instrumentos técnicos desarrollados (guías del INSHT, documentos técnicos de comunidades autónomas, asociaciones, agentes sociales, etc.).
 - ☑ Incorporación de la PRL al colectivo de trabajadores **autónomos**, recogida en el art. 8 de la Ley 20/2007.
 - ☑ Creación de servicios **de prevención mancomunados** de fuerte implantación sectorial, en el siderometal y naval, pesca de bajura, y actividad pesca y portuaria en Vigo.
-
- ☑ Participación activa de los **agentes sociales** en el campo de la PRL.

EPRL en Galicia 2011-2014 :

OBJETIVOS, LÍNEAS Y ACCIONES

OBJETIVOS ESTRATÉGICOS

1. Promoción y control de un mejor y más eficaz **cumplimiento de la normativa**.
2. Incremento de la **calidad y eficacia de los sistemas de prevención en las empresas** (directamente relacionado con las modificaciones que el Rd 337/2010 introduce en el reglamento de los servicios de prevención).
3. Fortalecer la implicación de las instituciones y de todos los actores en la mejora de la seguridad y salud en el trabajo. Reforzar las instituciones dedicadas a la PRL y a la **colaboración y coordinación** entre ellas.
4. Potenciar la **formación** en materia de PRL.
5. Introducir y consolidar la **cultura** de la prevención en la sociedad gallega.
6. Mejorar el nivel del **conocimiento, análisis e investigación** en materia de seguridad y salud laboral

EPRL en Galicia 2011-2014

Funciones:

- a) Investigación
- b) Asesoramiento
- c) Promoción
- d) Colaboración interinstitucional
- e) Seguimiento y control

Instituto Galego
de Seguridade e
Saúde Laboral





Plan de actividades 2011



El Plan de Actividades del 2011, aprobado por la COMISIÓN DE **GOBIERNO** se estructura en **7 ejes**:

1. Gestión de procesos (XP)
2. Observatorio Gallego de Condiciones de Trabajo (OGCT)
3. Gestión de la siniestralidad (XS)
4. Acciones de colaboración y asesoramiento técnico (CAS)
5. Planes y programas de reducción de la siniestralidad (PR)
6. Formación, difusión y sensibilización (DFS)
7. Laboratorio de higiene analítica (LHA)

- **Observatorio Galego de Condicións de Traballo**
 - Análisis de los AT por accidentes de **tráfico**.
 - Análisis de los AT por forma **no traumática**
 - Análisis de los AT por **sobreesfuerzos**
 - Análisis de los AT de la población **inmigrante**
 - Investigación de **EEPP**
 - **Calculador de costes** de la siniestralidad a disposición de las empresas gallegas

- **Acciones de colaboración y asesoramiento técnico**
 - **Convenios** con instituciones y entidades
 - Colaboraciones para la realización de **actuaciones policiales preventivas**
 - Comisión Permanente de carácter asesor en los aspectos relacionadas con la **integración de la igualdad en las políticas de PRL**
 - **Colaboraciones específicas** con otros Institutos autonómicos: **vigilancia de la salud en el sector pesquero**
 - **Colaboraciones específicas** con otros Institutos autonómicos: **factores ergonómicos en el sector pesquero**
 - **Proyecto piloto de riesgos psicosociales** en la Adm. auto
 - Propuestas de colaboración con la **Autoridad sanitaria**

ISSGA : **Convenios** de colaboración y **encomienda** de gestión

**** Convenio de colaboración en PRL con:**

- ⑩ Consellería do **Medio Rural** e los **tres sindicatos agrarios**
- ⑩ Consellería do **Mar e as Federacións de Confrarías**
- ⑩ Consellería de Economía e **Industria, estudos epimediolóxicos en canteiras**
- ⑩ Instituto Carlos III, e as Mutuas de Accidentes de Traballo e Enfermidades Profesionais da Seguridade Social, constitución e acreditación dunha **unidade docente para formar médicos especialistas en Medicina do Traballo.**
- ⑩ **Fundación Laboral da Construción**, para a TPC
- ⑩ **Cámara Mineira de Galicia**, compartir bases de datos
- ⑩ **Universidade de Santiago de Compostela**
- ⑩ **Universidade de A Coruña**
- ⑩ **EGAP**
- ⑩ **AGASP**
- ⑩ **Centro Tecnolóxico do Mar - Fundación CETMAR.**

****Encomienda de gestión de la Consellería de Traballo**

sobre las disposiciones mínimas de seguridad y salud aplicables al trabajo con riesgo de exposición al **amianto**.

CAS 10	Formación para a realización de actuacións policiais preventivas				Anual
<p>Descrición:</p> <p>A colaboración XS2 denominada como “Investigación de accidentes para a fiscalía”, na que interveñen as forzas e corpos de seguridade é de carácter reactivo e cinguese ao protocolo citado na ficha desa actividade, intervindo despois de producido un accidente, para unha investigación rápida e eficaz.</p> <p>Sen embargo a actuación policial pode ter unha connotación preventiva coa detección de situacións de risco para os traballadores, en colaboración e apoio aos órganos da administración encargados de velar polo cumprimento da normativa sobre seguridade e saúde laboral.</p> <p>Galicia conta cunha Unidade do CNP adscrita á Xunta de Galicia, que realiza funcións de policía autonómica, e que pode desenvolver dita actuación preventiva, de conformidade co art. 38.1. c) da Lei Orgánica 2/1986, de 13 de marzo, de forzas e corpos de seguridade.</p> <p>Formar en materia de prevención aos membros desta Unidade será o primeiro paso para conseguir, no futuro, a efectividade da colaboración citada.</p>					
<p>Obxectivos:</p> <p>- Definir as necesidades de formación, e realizar as actividades académicas correspondentes en colaboración coa Academia Galega de Seguridade Pública.</p>					
Area funcional	Dirección; SXTP	Colaboracións	DX Emerxencias e Interior; AGASP	Sector/ ámbito	Administración
Plan Estratéxico 2011-2014 Obxectivo e Acción		Obxectivo 1 Liña 1.5.	Lei 14/2007: Funcións do ISSGA		Artigo 4º.q)

Comisión permanente de integración de la IGUALDAD en las políticas de PRL



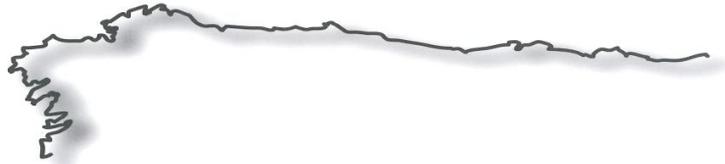
CAS 12	Comisión permanente de integración da igualdade nas políticas de prevención de riscos laborais.			Permanente	
<p>Descrición:</p> <p>Constituída en novembro de 2010 como órgano colexiado adscrito ao Instituto Galego de Seguridade e Saúde Laboral, consonte o <i>Decreto 130/2008, do 19 de xuño, polo que se establece a estrutura orgánica e funcional do Instituto Galego de Seguridade e Saúde Laboral</i> e o <i>Decreto 181/2008, do 24 de xullo, polo que se regula o Consello Galego de Participación das Mulleres no Emprego e as Relacións Laborais, e a integración da igualdade nas políticas de prevención de riscos laborais.</i>, coa composición expresada na Resolución de 14 de outubro pola que se crea e se nomean os seus membros.</p>					
<p>Obxectivos:</p> <p>Asesorar e orientar nos aspectos relacionados coa integración da igualdade nas políticas de prevención de riscos do seguinte xeito:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Propoñendo directrices sobre avaliación do risco para a saúde ou a seguridade da traballadora embarazada, que dera a luz recentemente ou en período de lactación. - Asesorando as actuacións especiais en materia de prevención de riscos laborais que sobre sectores laborais feminizados realice a Administración Pública Autonómica. - 2011: Recompilando a información necesaria e realizando actividades de sensibilización e difusión para a consideración da perspectiva de xénero nas políticas preventivas de administración e empresas. - 2011: Con accións de divulgación e sensibilización mediante a organización de xornadas técnicas específicas e a edición de material impreso. 					
Area funcional	SXTP	Colaboracións	Axentes sociais Cons.Traballo e B	Sector/ ámbito	Multisectorial
Plan Estratéxico 2011-2014 Obxectivo e Acción		Obxectivo 4 liñas 2.1. e 2.2.	Lei 14/2007: Funcións do ISSGA		Artigo 4º.d)

Guía de vigilancia de la salud en el sector pesquero
OSALAN + ICST + IAPRL + ISSGA



CAS 14	Colaboracións específicas con outros Institutos autonómicos:				Anual
	Vixiancia da saúde no sector pesqueiro.				
Descrición:					
<p>No mesmo marco de colaboración do grupo das Comunidades do Cantábrico, formado por ISSGA, IAPRL, Instituto Cántabro e OSALAN, desenvolverase un protocolo específico de vixilancia da saúde para os sector pesqueiro..</p>					
Obxectivos:					
<ul style="list-style-type: none"> - Analizar os factores específicos de risco por posto e arte. - Desenvolver o/s protocolo/s correspondientes. 					
Area funcional	Dirección; SXTP; ETMLCo	Colaboracións	IAPRL ICSST OSALAN	Ambito/ sector	Pesca
Plan Estratéxico 2011-2014 Obxectivo e Acción	Obxectivo 6 liñas 1.4. e 3.3.	Lei 14/2007: Funcións do ISSGA	Artigo 4º.n)		

**Guía de vigilancia de la salud en el sector pesquero
OSALAN + ICST + IAPRL + ISSGA**



Instituto Galego
de Seguridade
e Saúde Laboral



XUNTA
DE GALICIA



GOBIERNO DEL
PRINCIPADO DE ASTURIAS



OSALAN
Euzko Segurtasari eta
Osasunerako Euzkoal Erkundeak
Instituto Vasco de Seguridad y
Salud Laborales



EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO



Instituto Cantabro
DE SEGURIDAD Y SALUD EN EL TRABAJO



GOBIERNO
de
CANTABRIA

DL 2/19/2011



Estudio de condiciones ergonómicas de los trabajadores de pesca de bajura OSALAN + ICST + IAPRL + ISSGA



CAS 13	Colaboracións específicas con outros Institutos autonómicos:				Anual
Factores ergonómicos no sector pesqueiro.					
Descrición:					
<p>No marco xeral de colaboración e intercambio de experiencias con outros Institutos, e en particular no grupo das Comunidades do Cantábrico, formado por ISSGA, IAPRL, Instituto Cántabro e OSALAN, desenvolverase un estudo das condicións ergonómicas dos traballadores da pesca de baixura.</p>					
Obxectivos:					
<ul style="list-style-type: none"> - Caracterizar os factores que inciden no risco de TMEs neste sector, caracterizando o nivel de risco ergonómico, por tipo de embarcación e arte de pesca - Determinar a asociación causal de ditos factores cos datos de sinistralidade. - Promover a difusión de boas prácticas no sector. 					
Area funcional	Dirección; SXTP; SEPA	Colaboracións	IAPRL ICSST OSALAN	Ambito/sector	Pesca
Plan Estratéxico 2011-2014 Obxectivo e Acción	Obxectivo 6 Liña 3.3.	Lei 14/2007: Funcións do ISSGA	Artigo 4º.c)		

Proyecto piloto de evaluación de riesgos PSICOSOCIALES en la Xunta de Galicia



CAS 15	Proxecto piloto de avaliación de riscos psicocociais na Administración.				Anual
<p>Descrición:</p> <p>Os riscos psicosociais son os menos considerados nas avaliacións de riscos e na planificación preventiva, en parte polos factores subxectivos que interveñen, pero fundamentalmente por derivaren máis da organización do traballo que de factores ambientais, polo que as medidas preventivas e correctoras son máis complexas de implantar.</p> <p>Sen embargo non son elementos secundarios. Segundo a Axencia Europea de Seguridade e Saúde no Traballo, o 22% dos traballadores europeos sofre de estrés, e entre o 50 e o 60% das baixas laborais están relacionadas con el.</p> <p>O novo Plan Estratéxico 2011-2014 contén unha medida de fomento da prevención e avaliación destes riscos nas administracións ou organismos públicos.</p> <p>Por outra banda, o ISSGA, órgano técnico científico referencial e da Administración debe capacitarse e adquirir os coñecementos necesarios para desenvolver axeitadamente o seu labor de asesoramento e asistencia.</p> <p>Para ilo, desenvolverase, coma experiencia piloto, a avaliación dos riscos psicosociais en un ou máis centros de traballo da Xunta onde sexan significativos polo tipo de actividade (asistencial ou educativa, p.e.), en colaboración co servizo de prevención propio.</p>					
<p>Obxectivos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Abordar de xeito práctico o estudo dos riscos psicosociais. - Validar os métodos e instrumentos dos que dispón o ISSGA, en paralelo coa realización da avaliación por parte do SPP da Xunta. - Definir un patrón e a sistemática para desenvolver labores de asesoramento e asistencia neste tópic. 					
Area funcional	SXTP; SEPA	Colaboracións	Cons Presidencia: SPP Xunta	Sector/ ámbito	Administración
Plan Estratéxico 2011-2014 Obxectivo e Acción		Obxectivo 1 Liña 1.4.	Lei 14/2007: Funcións do ISSGA		Artigo 4º.k)

CAS 16	Propostas de colaboración coa Autoridade sanitaria			Anual	
<p>Descrición:</p> <p>A participación da Autoridade sanitaria, na parte que lle compete, é fundamental no deseño e desenvolvemento das políticas públicas de PRL. A necesidade de coordinación entre as Administracións competentes en materia laboral, sanitaria e industrial exprésase no artigo 11 da Lei 31/1995, de Prevención de Riscos Laborais.</p> <p>O artigo 10 desta Lei, e o Capítulo IV da Lei 14/1986, Xeral de Sanidade, definen en termos xerais as actuacións coas que facer efectiva dita participación. Parte destas actuacións son recollidas nas funcións n) e ñ) do ISSGA, en cuxa Comisión de goberno resérvase unha vicepresidencia para a persoa que represente á consellería competente en materia de sanidade.</p> <p>Compre que esta colaboración e coordinación vaia alén do carácter formal e se substancie de xeito operativo, como indican boa parte das accións da segunda liña do obxectivo 3 do Plan Estratégico 2011-2014. Isto propiciaría un mellor coñecemento das patoloxías de orixe laboral e da súa prevalenza, a determinación da orixe laboral ou non de casos concretos, e unha declaración de enfermidades profesionais máis precisa e próxima ao número real de casos.</p>					
<p>Obxectivos:</p> <p>Propiciar a colaboración coas unidades administrativas correspondentes da Consellería de Sanidade, para establecer mecanismos concretos de cooperación, fundamentalmente en catro temas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Desenvolvemento do procedemento de comunicación que menciona o artigo 5 do RD 1299/2006. - Intercambio de información relativa a datos de exposición e vixilancia da saúde de traballadores expostos a amianto. - Vixilancia epidemiolóxica da saúde laboral no ámbito estratéxico e operativo, consonte á función n) do ISSGA, das enumeradas no art. 4 da Lei 14/2007. - Asesoramento e asistencia técnica por parte do ISSGA na autorización e na verificación do mantemento das condicións da autorización sanitaria dos servizos de prevención e mais na avaliación da súa actividade sanitaria, consonte á función ñ) do ISSGA, das enumeradas no art. 4 da Lei 14/2007. 					
Area funcional	Dirección; SXTP;	Colaboracións	Autoridade sanitaria	Sector/ ámbito	Administración
Plan Estratégico 2011-2014 Obxectivo e Acción		Obxectivo 1 Liña 1.4.	Lei 14/2007: Funcións do ISSGA		Artigo 4º.k)

▣ Programas de reducción de la siniestralidad

- Programa de protección de las trabajadoras **embarazadas**
- Programa de lucha contra los accidentes por **sobreesfuerzos**
- Mapa de riesgos **ergonómicos** de Galicia
- Prevención en los **autónomos**
- Plan de PRL en el sector **pesquero** VIXIA - SEGUMAR
- **Amianto**: actuaciones sectoriales
- Prevención del riesgo por **sílice en la transformación de la piedra natural y en los trabajos con compactos de cuarzo**
- Mapa de riesgo **químico**
- Estudio epidemiológico en **canteras**

Programa de protección de trabajadoras **EMBARAZADAS**

PR 1	Programa de protección das traballadoras embarazadas			Anual	
Descrición:					
<p>O artigo 26 da Lei 31/1995, de prevención de riscos laborais, indica a obriga da toma en consideración da posible repercusión sobre o embarazo ou a lactancia das traballadoras, na avaliación dos riscos, e as medidas pertinentes, caso de detección de riscos.</p> <p>Pola súa banda, o R.D. 298/2009 inclúe dous anexos contendo unha lista non exhaustiva de axentes, procedementos e condicións de traballo que, respectivamente, poden influír negativamente na saúde das traballadoras nesta condición, ou aos que non se pode expoñer.</p>					
Obxectivos:					
<ul style="list-style-type: none"> - Verificar a implantación da devandita obriga no desenvolvemento de todas as actuacións de asesoramento ou comprobatorias que nas empresas realicen os técnicos do ISSGA. - Determinar a existencia de condicións listadas nos anexos devanditos do RD 298/2009. - Cotexar que se preven as medidas expresadas no art. 26.1, ou no seu defecto, os postos exentos de risco a que se refire o art. 26.2. 					
Area funcional	SXTP; SEPA; EETT	Colaboracións	Comisión Igualdade	Ambito/sector	Multisectorial
Plan Estratéxico 2011-2014 Obxectivo e Acción	Obxectivo 4 Liña 2.2.	Lei 14/2007: Funcións do ISSGA	Artigo 4º.i)		

Programa contra los accidentes por **SOBRESFUERZOS**

PR 3	Programa de loita contra os accidentes por sobreesforzo				Anual
Descrición:					
<p>Na maioría de comunidades autónomas véñense desenvolvendo dende hai anos plans ou programas específicos dirixidos ás empresas de alto índice de sinistralidade en relación co seu sector e cun número absoluto de accidentes por riba dun umbral. En Galicia, despois de realizar en 2010 un programa de redución dos sobreesforzos en empresas do comercio polo miúdo, esta acción dirixírase especificamente a empresas con índice elevado de accidentes por sobreesforzo, sobre a metodoloxía desenvolvida o ano anterior, pero ampliando o abano de actividades económicas.</p>					
Obxectivos:					
<ul style="list-style-type: none"> - Reducir a taxa de produción de sobreesforzos nas empresas que tivesen un elevado número de accidentes por sobreesforzo no ano 2010. - Determinar as causas destes accidentes, e optimizar a súa investigación desenvolvendo un cuestionario específico. - Valorar a adecuación da avaliación de riscos e planificación preventiva ás situación de risco analizadas. - Asesorar ás empresas sobre as medidas técnicas e organizacionais máis axeitadas para a redución deste tipo de sinistros. - Comprobar o cumprimento das recomendacións feitas nas empresas asesoradas no ano anterior. 					
Area funcional	XCP; ETS; STP	Colaboracións	OGCT	Ambito/sector	Multisectorial
Plan Estratéxico 2011-2014 Obxectivo e Acción		Obxectivo 1 líñas 3.2. e 3.3.	Lei 14/2007: Funcións do ISSGA	Artigo 4º.a) e j)	

MAPA de riesgos ERGONÓMICOS



PR 4	Mapa de riscos ergonómicos de Galicia			Trienal	
<p>Descrición:</p> <p>Tanto os accidentes por sobreesforzos como as enfermidades profesionais do grupo 2 axente D son as que teñen maior incidencia e prevalenza. O feito de que se cataloguen maioritariamente coma leves non reduce a súa importancia, dado o seu peso numérico. Por tanto, compre, asemade do programa anterior, investigar e caracterizar as actividades onde se presentan con máis frecuencia, os postos de maior risco e os tipos de patoloxías e accidentes máis frecuentes.</p> <p>A elaboración deste mapa permitirá, no futuro, definir de xeito máis preciso as liñas e actuacións a seguir para reducir a sinistralidade neste ámbito e establecer prioridades de actuación preventiva.</p>					
<p>Obxectivos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Analizar as situacións de risco ergonómico (derivado da manipulación manual de cargas, posturas forzadas e movementos repetitivos) na poboación traballadora galega, segundo a actividade económica e incluíndo a perspectiva de xénero. - Seleccionar anualmente os sectores, actividades e empresas a estudar. - Valorar as avaliacións específicas realizadas polas empresas, tendo en conta tanto o seu contido como as medidas preventivas implantadas. - Identificar as actividades onde se están presentando os TME, postos de traballo con maior risco e tipo de patoloxías máis frecuentes. - Estimar o número de traballadores expostos, recollendo as variables de sexo, idade, antigüidade no posto e empresa. - Comunicar ás empresas implicadas as deficiencias detectadas - Desenvolver unha base de datos que recolla a información máis e permita a súa análise estatística. 					
Area funcional	SXTP; SEPA ETML	Colaboracións	OGCT	Ambito/ sector	Multisectorial
Plan Estratéxico 2011-2014 Obxectivo e Acción		Obxectivo 6 liñas 1.4. e 2.5.	Lei 14/2007: Funcións do ISSGA		Artigo 4º.a)

PLAN VIXIA



PR 11	Plan de prevención de riscos laborais no sector pesqueiro (VIXIA)			Anual	
<p>Descrición*:</p> <p>*Esta actividade, de carácter plurianual, ten a mesma xustificación e obxectivos do ano anterior.</p> <p>O sector da pesca é un dos que se consideran tradicionalmente como de alto risco, debido as súas peculiaridades, entre as que cabe subliñar a inseguridade propia derivada de traballar nun barco, que é unha superficie móbil e relativamente inestable, a exposición a condicións climáticas adversas, a inexistencia de xomadas fixas de traballo e descanso, e as condicións de habitabilidade e hixiene dos barcos, que son a un tempo centros de traballo e vivenda.</p> <p>A prevención dos riscos deste sector presenta por tanto unha grande dificultade, co engadido de que os accidentes que atinxen ao barco (envorcadura, afundimento) afectan a toda a tripulación, e non se poden adoptar medidas inmediatas especialmente cando se atopan en alta mar.</p> <p>O Plan Vixía vense desenvolvendo dende 2000 con resultados satisfactorios.</p>					
<p>Obxectivos:</p> <p>Xeral:</p> <p>Reducir a sinistralidade e mellorar as condicións de vida, traballo e saúde a bordo dos traballadores do sector pesqueiro.</p> <p>Específicos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mellorar os hábitos laborais dos profesionais do mar e o uso de material e equipos de traballo. - Implantar unha concienciación preventiva no sector. - Abordar modelos preventivos específicos diferenciando as distintas actividades levadas a cabo no mar. - Impulsar modelos de xestión preventiva acomodados para o sector, como poden ser os servizos de prevención mancomunados. - Aumentar o grado de coñecemento da situación sociolaboral do sector marítimo-pesqueiro e establecer os medios precisos para o seguimento continuo da situación. - Velar polo cumprimento da normativa de prevención de riscos laborais nacional, comunitaria e internacional no sector marítimo-pesqueiro. 					
Area funcional	ETS	Colaboracións	Cons. Mar ITSS	Ambito/sector	Pesca
Plan Estratéxico 2011-2014 Obxectivo e Acción		Obxectivo 1 Liña 3.3.	Lei 14/2007: Funcións do ISSGA		Artigo 4º.a)

Prevención riesgo por SILICE



PR 14	Prevención do risco por sílice na transformación da pedra natural e nos traballos con compactos de cuarzo			Anual	
<p>Descrición:</p> <p>Os traballos con pedra natural en talleres e marmolerías comportan a exposición dos traballadores a pó de sílice. Este risco de exposición incrementouse dende que se manipulan materiais sintéticos coma os compactos de cuarzo.</p> <p>Estes conteñen ate un 95% desta sustancia, e polo tanto as operacións de mecanizado, cortes e retoque destes materiais, son susceptibles de desprender polvo con alto contido en sílice cristalina, se non se utilizan medidas adecuadas de control.</p> <p>Nos últimos anos producíronse varias alertas sobre o incremento observado de casos de silicose entre os traballadores que manipulan estes materiais. A máis desta patoloxía, cómpre ter en conta que a Axencia internacional para a investigación sobre o cancro (IARC) cataloga a sílice cristalina coma carcinóxeno de Clase 1 (carcinóxeno en humanos).</p> <p>Pola súa perigosidade, e a raíz das devanditas alertas, cómpre unha acción alén da desenvolvida en 2010 polo ISSGA coa realización dunha xornada técnica sobre este tópic, asesorando e comprobando as condicións nas que se está a traballar nos talleres onde se preparan e mecanizan estes compactos.</p>					
<p>Obxectivos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reducir a exposición á sílice cristalina dos traballadores que manipulan estes materiais. - Comprobar as condicións de traballo e medidas de control do risco nas empresas. - Asesorar sobre os riscos e a corrección de deficiencias preventivas e verificar o cumprimento das medidas propostas. - Colaborar, no seu caso, coa ITSS no desenvolvemento desta actuación. - Realizar unha campaña informativa para os traballadores e traballadoras deste subsector, en colaboración, no seu caso, cos axentes sociais. - Propiciar a realización dun estudo epidemiolóxico baseado nos datos dispoñibles da vixiancia da saúde dos traballadores do sector. 					
Area funcional	STP; ETH	Colaboracións		Ambito/sector	Industria
Plan Estratéxico 2011-2014 Obxectivo e Acción		Obxectivo 1 líñas 2.3 e 3.3.	Lei 14/2007: Funcións do ISSGA		Artigo 4º.j) e t)

MAPA de riesgo QUIMICO



PR 15	Mapa de risco químico de Galicia			Bienal
<p>Descrición:</p> <p>Comezado en 2010, consiste na elaboración dun mapa dos riscos xerados pola utilización de produtos químicos por sectores e subsectores de actividade, territorios e empresas, segundo criterios de prioridade.</p> <p>O RD 374/2001 recolle a obriga do empresario de determinar a existencia e avaliar os riscos para a saúde e seguridade dos traballadores orixinados por axentes químicos. A sistemática deste tipo de avaliacións está a ser revisada, tanto polos novos métodos de avaliación simplificados como por unha nova regulamentación en materia de notificación de novos produtos químicos e de clasificación e etiquetaxe dos produtos químicos perigosos presentes no mercado europeo.</p> <p>Este mapa permitirá definir dun xeito preciso os produtos químicos máis utilizados na comunidade autónoma e os sectores implicados, centrar neles as actuacións que se consideren convenientes, tanto de tipo formativo como de asesoramento sobre a correcta avaliación dos riscos derivados da presenza destes axentes e as medidas preventivas que reduzan ou eliminen os riscos.</p> <p>En 2011 comezará unha segunda fase, ampliando o número de empresas.</p>				
<p>Obxectivos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identificar as empresas con risco químico en Galicia. - Identificar os produtos químicos que se manexan nas empresas (materias primas, produtos intermedios e produtos finais). - Identificar exposicións inadvertidas a produtos do ámbito de aplicación do RD 665/1997 de axentes cancerixenos e a outros produtos de especial perigosidade. - Identificar número de traballadores expostos. - Comunicar ás empresas implicadas as exposicións inadvertidas. - Obter unha base datos que recolla a información máis relevante dos produtos químicos máis utilizados na nosa comunidade autónoma. - Difundir ás empresas os resultados e a base de datos citada. 				
Area funcional	SXTP; XCCo SHI; ETH	Colaboracións	Ambito/ sector	Industria
Plan Estratéxico 2011-2014 Obxectivo e Acción	Obxectivo 6 Liña 1.4.	Lei 14/2007: Funcións do ISSGA	Artigo 4º.k)	

Estudio epidemiológico en CANTERAS



PR 17	Estudo epidemiolóxico en canteiras			Anual	
Descrición:					
<p>Con certa periodicidade, o ISSGA realiza estudos técnico-hixiénicos e epidemiolóxicos en explotacións mineiras e empresas de primeira transformación, con ámbito provincial e en colaboración coa autoridade mineira, competente en materia preventiva neste sector.</p> <p>Este estudos abranguen tanto a análise por posto das condicións de traballo en relación coa exposición a ruído e pó, como o recoñecemento específico dos traballadores para avaliar o seu estado de saúde, e en particular, a presenza de patoloxías relacionadas con axentes devanditos.</p> <p>En 2010 iniciouse o estudo das canteiras de lousa da provincia de Lugo, e completárase neste ano, no que tamén se engadirán as explotacións da provincia de A Coruña, en colaboración coa S. Xeral de Minas da Consellería de Economía e Industria.</p>					
Obxectivos:					
<ul style="list-style-type: none"> - Completar o estudo epidemiolóxico médico-técnico nas explotacións de lousa e canteiras de granito de Galicia. - Coñecer o estado dos niveis de pó e ruído nesta actividade. - Sabida a relación de causalidade, determinar o estado de saúde dos traballadores afectados e a prevalencia das patoloxías asociadas aos riscos hixiénicos. - Propoñer, no seu caso, medidas preventivas para reducir ditos riscos e/ou os seus efectos sobre a saúde dos traballadores. 					
Area funcional	ETMLCo; ETHCo	Colaboracións	SX Minas	Ambito/ sector	Coruña, Lugo Extractivas
Plan Estratéxico 2011-2014 Obxectivo e Acción	Obxectivo 5 Liña 3.1.	Lei 14/2007: Funcións do ISSGA	Artigo 4º.k)		

- **Formación, difusión y sensibilización**
 - Publicaciones
 - Jornadas técnicas propias y en colaboración
 - Formación para futuros formadores en el sector agrario
 - Escola Galega de Prevención
 - Formación para la Administración local

Formación para la Administración Local

DFS 11	Formación para a administración local				Anual
Descrición:					
<p>Os concellos deben asumir as obrigas que a Lei 31/1995 de prevención de riscos laborais dicta aos empresarios, e frecuentemente actúan como promotores de obras coas súas responsabilidades específicas. A integración da prevención forma parte de aquelas obrigas, pero atópase coa dificultade derivada do horizonte temporal limitado da lexislatura.</p> <p>Compre desenvolver unha formación sinxela pero suficiente para os responsables municipais, coa consideración engadida da falta de apoio técnico que teñen en moitos concellos de escasa entidade, nos que asemade a diversidade das súas responsabilidade limita o seu tempo de dedicación á PRL.</p>					
Obxectivos:					
<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolver un instrumento de formación, preferentemente "on line" para facilitar a integración da PRL na administración local de Galicia, con dous módulos: obrigas xenéricas, e normativa de construción. - Implementalo na aula virtual do ISSGA. 					
Area funcional	STP; SDFE	Colaboracións	FEGAMP Concellos	Ambito/sector	Administración
Plan Estratéxico 2011-2014 Obxectivo e Acción	Obxectivo 5 Liñas 1.2. e 1.3	Lei 14/2007: Funcións do ISSGA	Artigo 4º.g)		

Formación para formadores en el sector **AGRARIO**

DFS 9	Formación de formadores do sector agrario				Anual
Descrición:					
<p>Durante 2010, froito dunha acción contida no Convenio que o ISSGA asinou coa Consellería de Medio Rural e os sindicatos agrarios, realizáronse, para os técnicos destes, cursos de PRL específicos do sector. Xa que se desenvolveron os instrumentos (edición de manual, uso da aula virtual do ISSGA) e os contidos, preténdese tirar proveito do traballo realizado, ampliando esta acción do 2010 aos docentes dos centros de capacitación agraria.</p> <p>Ao implicar a formadores, esta acción terá repercusión na sensibilización sobre a PRL dos seus alumnos, e por extensión, a todo o sector.</p>					
Obxectivos:					
- Organizar cursos de formación de formadores en materia de PRL para docentes dependentes dos centros educativos da Consellería de Medio Rural.					
Area funcional	STP; SDFE	Colaboracións	Medio Rural	Ambito/sector	Agricultura
Plan Estratéxico 2011-2014 Obxectivo e Acción	Obxectivo 4 Liña 3.3.	Lei 14/2007: Funcións do ISSGA	Artigo 4º.g)		

Escola Galega de Prevención y Aula de Risco Eléctrico

- ⑩ **Escola Galega de Prevención:** espacio con un itinerario de riesgos en el hogar, en la calle, en la escuela y en el trabajo. Las visitas y otras actividades se hacen en colaboración con la Consellería de Educación y ayuntamientos para escolares de **educación primaria y de formación profesional**.
- ⑩ **Aula de Risco Eléctrico,** para poder ofertar una **formación continua y práctica** en esta clase de riesgos. Convenio de colaboración con Gas Natural Fenosa.

Aula VIRTUAL

DFS 7	Aula virtual do ISSGA				Permanente
Descrición:					
<p>A aula virtual do ISSGA imparte en liña varias edicións do curso básico de prevención de riscos laborais de 50 horas, que corresponde ao contido mínimo do programa de formación para o desempeño das funcións de nivel básico, engadindo 10 horas máis cun módulo sobre prevención de riscos laborais dende a perspectiva de xénero.</p> <p>En 2010 melloruse notablemente a porcentaxe de alumnos que remataron satisfactoriamente estas accións formativas.</p>					
Obxectivos:					
- Facer accesible a formación en PRL, sen condicionados xeográficos ou de incompatibilidade horaria, fomentando unha formación continua en prevención de riscos dun xeito personalizado e interactivo.					
Area funcional	SDFE	Colaboracións	APL (USC)	Ambito/sector	Multisectorial
Plan Estratéxico 2011-2014 Obxectivo e Acción		Obxectivo 5 Liña 2.	Lei 14/2007: Funcións do ISSGA		Artigo 4º.g)



A DOENZA PROFESIONAL

Autora: Nieves Lorenzo Espejo
Médica especialista en medicina do traballo e Técnica Superior en prevención de riscos laborais.
INSTITUTO GALEGO DE SEGURIDADE E SAÚDE LABORAL



DEFINIÇÃO DOS DANOS DERIVADOS DO TRABALHO

O artigo 4.3 da Lei de prevención de riscos laborais define como danos derivados do traballo "as doenzas, perturbacións ou lesións sufridas con motivo ou ocasión do traballo".

- Accidentes de traballo.
- Doenzas do traballo.
- Doenzas profesionais.

Definición de doenza profesional

A Lei xeral da Seguridade Social aprobada por Real decreto 1564, do 20 de xuño, define no art. 118 como a contorna como consecuencia do traballo realizado por conta aliea nas actividades que se establezcan no cadro que se aprobe polas disposicións de aplicación e desenvolvemento desta Lei, e que estea provocada pola acción dos elementos ou substancias que no devandiro cañón se indiquen para cada doenza profesional.

No traballo por conta propia dos técnicos especialistas de autónomos, sector agrario e de traballadores do mar, establece-se como doenza profesional a contorna como consecuencia directa e inmediata do traballo que se realiza e que determina a lesión no técnico especialista correspondente.

O Real decreto 1273/2008 do 10 de outubro (10-03) regula a cobertura de contingencias máis de traballadores autónomos e por co seu artigo 5 (entrada en vigor o 01-01-04, os traballadores autónomos pr voluntariamente a acción protectora co ás contingencias de accidentes de traballo profesionais. A cobertura das contingencias máis levarase a cabo coa mesma entidade colaboradora coa que se formalizase ou a cobertura de IT.

A doenza profesional, en moitas ocasións, pode acción dun determinado asento no medio laboral no que o traballador de



PRIMEIROS AUXILIOS (I)

- Reanimación cardiopulmonar básica para per
- Asfixia en adultos e nenos

Autora: Silvia María Bacalcoá Ripa.
Técnica Superior de Prevención de Riscos Laborais e Diplomada en Enfermería de Empresa.

INSTITUTO GALEGO DE SEGURIDADE E SAÚDE LABORAL

REANIMACIÓN CARDIOPULMONAR BÁSICA PARA PERSOAL NON SANITARIO

Cando o corazón se detén, estamos ante una parada cardíaca. Durante os minutos posteriores, o nivel de oxixeno en sangue segue sendo alto; por iso, na fase inicial da reanimación son máis importantes as compresións tónicas que a respiración artificial. Pasados uns cinco minutos, o nivel de oxixeno en sangue cae, e adquire importancia a respiración artificial. Un aparato chamado desfibrilador (DEA) analiza o ritmo cardíaco da vítima e provoca un choque eléctrico controlado que, en ocasións, pode restaurar o pulso.

A técnica de reanimación cardiopulmonar (RCP) en adultos debe ser utilizada no caso de persoas a partir dos oito anos de idade.

Os pasos básicos para realizar a RCP son:

- Realizar compresións tónicas.
- Administrar respiracións que fagan que o peito se eleva.



Se o corazón deixa de latir corpo e, polo tanto, os órg retro, son privados de ce non sobreviven máis duns ga de oxixeno.

Pódese manter artificialme mediante a masaxe cardíaca. Ao premir verticalmente sobre o centro do peito, comprimímo o corazón contra a columna vertebral, expulsando o sangue das cavidade cardíacas e levando-o aos tecidos. Cando cesa a presión, o tórax elevase e o sangue é succionado de novo polo corazón. Para garantir unha boa oxenación hai que alternar a masaxe coa respiración artificial.

O aire que atraemos aos pulmóns contém suficiente oxixeno para manter con vida a persoa á que lle estamos a introducir mediante a respiración artificial.

PRIMEIROS AUXILIOS (II)

- Hemorragias

Autora: Silvia María Bacalcoá Ripa.
Técnica Superior en Pr Laborais e Diplomada Empresa.

INSTITUTO GALEGO DE SEGUR

HEMORRAX

INTRODUCCIÓN

As hemorragias son causas de que a actuación do socorrista

O aparato circulatorio compórtos sanguíneos, encargados d fluxo constante de sangue qu tientes aos tecidos, así com Tamén é o encargado de mant do corpo humano.

O sangue é bombeado a todo taxos do corazón e percorre c tres tipos de vasos: arterias, v

- 1) As arterias son os vasos i levan o sangue ata os distínto
- 2) As veas son os vasos q l órganos e pulmóns ata o cora;
- 3) Os capilares son os vasos i ables de que o oxixeno e os r gue aos tecidos, mentres q os sangue.



PRIMEIROS AUXILIOS (e III)

- Feridas

Autora: Silvia María Bacalcoá Ripa.
Técnica Superior en Prevención de Riscos Laborais e Diplomada en Enfermería de Empresa.

INSTITUTO GALEGO DE SEGURIDADE E SAÚDE LABORAL

FERIDAS

CONCEPTO

Unha ferida é a perda de continuidade de calquera estrutura corporal ben sea interna ou externa.

Ferida externa: alóctate á pel e ás mucosas.

Ferida interna: alóctate aos órganos.

ACTUACIÓN ANTE UNHA FERIDA LEVE

- 1) Lave as mans con auga e sabón e poña unhas luvas se dispón delas.
- 2) Elimine os corpos estranhos se os houbera, con axuda dunha pinza se dispoñemos dela e, se non, pódese retirar con auga durha gasa. Lávase con soro fisiolóxico ou baixo auga corrente. Sequa dando toques lixeiros cunha gasa.
- 3) Se a separación de bordos é importante, a ferida necesitará ser suturada por un facultativo.



4) Unha vez que a ferida estea limpa, desinféctaa cun antiséptico.

5) Se sangra corte a hemorraxia co medio máis adecuado.

6) Cubra con gasas e suévelas cun apédo adhesivo ou curita venda.

7) Acuda ao médico para poñerlle a vacina antitetánica se a ferida está contaminada por terra ou por un obxecto impactante e a vítima non está correctamente vacunada.

8) Se é posible dévese ao aire, xa que dixéctaa áreas.

9) Poña a vacina antitetánica se:

- Non foi vacunado nunca.
- Non está seguro do tempo e da cantidade de inxeccións recibidas.
- Pasou a última inxección hai máis de dez anos.

Instituto Galego
de Seguridade e
Saúde Laboral



Grazas pola súa atención